

Styringsanalyse på Socialområdet

24/4537 Åben Sag

Sagsgang

VPU, ØK, KB

Sagsfremstilling

BDO har gennemført en styringsanalyse på Socialområdet med det formål at give konkrete anbefalinger og redskaber til den fremtidige økonomistyring på Socialområdet.

På mødet skal Voksen- og Plejeudvalget godkende, at der arbejdes videre med at udarbejde en ny budgetmodel på Socialområdet i henhold til anbefalingerne fra den udarbejdede styringsanalyse. Når der forelægges et forslag til en ny budgetmodel, vil denne blive forelagt til politisk godkendelse.

I forbindelse med udviklingsprocessen på Socialområdet i 2022 påpegede Komponent, at der er uhensigtsmæssigheder i den nuværende budgetmodel. I forbindelse med behandlingen af afrapporteringen af udviklingsprocessen på Socialområdet godkendte Kommunalbestyrelsen den 15. november 2022 en beslutning om, at der skulle ske *"en tilpasning af de økonomiske styringsprincipper på det specialiserede voksenområde"*.

Forvaltningen kan konstatere en række uhensigtsmæssigheder med den nuværende budgetfordelings- og økonomistyringsmodel (rammestyring):

- Rammebudgetterne giver begrænsede muligheder for økonomisk styring, og gør området ugennemsigtigt. Det overlades i høj grad til det enkelte tilbud at træffe beslutning om udmøntning af serviceniveauet. Dette vurderes at resultere i lokale forskelle og begrænse gennemsigtigheden i, hvad der er kommunens serviceniveau.
- Det enkelte tilbud tildeles ressourcer en gang om året på baggrund af antal borgere indskrevet i september. Der korrigeres ikke for til- og afgang i årets løb.
- De funktionsniveauer, som tilbuddene tildeles ressourcer efter, er ikke længere tidssvarende. Bl.a. medregnes borgernes behov for støtte efter Servicelovens § 83 (pleje og praktisk hjælp) og sundhedsfaglige ydelser ikke i vurderingen af borgers samlede behov for hjælp og støtte.

- Norrdjurs Kommune sælger pladser i botilbud til andre kommuner, som forventer en tydelig vurdering af den hjælp, som borgeren modtager. Denne vurdering er vanskelig at foretage med den nuværende model.

Forvaltningen vurderer, at der er behov for en større tydelighed om, hvad den enkelte borger er bevilliget. Det mindsker samtidig risikoen for, at borgerne over- eller underkompenseres i deres støttebehov.

Forvaltningen vurderer samtidig, at der er behov for en ny styringstilgang, der kan give Norrdjurs Kommune håndtagene til at håndtere den konstaterede udgiftsudvikling på området.

Med henblik på at imødekomme de økonomiske udfordringer og skabe bedre mulighed for økonomisk styring, har BDO udarbejdet en analyse af den nuværende styring på Socialområdet, som indeholder anbefalinger til den fremtidige styring af området. Analysen er vedlagt som bilag.

Styringsanalysen viser, at den nuværende ressourcefordelingsmodel i princippet er baseret på et solidt fagligt grundlag, men at den er forældet, og at det vil være for omfattende at bruge den eksisterende model som grundlag. I stedet anbefales det, at Norrdjurs Kommune overgår til en aktivitetsstyret budgetmodel, der er baseret på BUM-principperne.

Styringsanalysen er gennemgået og drøftet med aftaleholderne på Socialområdet, som bakker op om at overgå til en BUM model i hybridform baseret på døgnrytmenskemaer. Særligt fremhæves følgende perspektiver:

- Langt højere grad af transparens i forhold til, hvordan de økonomiske midler tildeles og hvilket serviceniveau, der udmåles i forhold til den enkelte borger
- Styrker borgerens retssikkerhed i forhold til, at borgeren modtager den udmålte støtte
- Mere gennemsigtighed på tværs af områderne
- Et krav fra de kommuner, som der sælges pladser til, og som ikke kan honoreres i dag
- Stærkere styring af området

Det bemærkes, at overgangen til en ny budgetfordelings- og økonomistyringsmodel er en omfattende proces, som kræver omstillinger og kompetenceudvikling i alle dele af organisationen

og en ændret kultur. Derudover er det vurderingen, at overgangen kræver et betydeligt ressourcetræk i primært myndighed og økonomi. Det ekstra ressourcetræk i myndighed vurderes at være 2 årsværk i op til to år. Dette skal ses i sammenhæng med, at det skønnes, at der samtidig skal ske en ensretning i brugen af VUM og gennemgang af en række VUM vurderinger samt behov for at have ressourcer til at lave opfølgning i forhold til borgere bosat i tilbud udenfor kommunen. Ved overgangen til en aktivitetsstyret budgetmodel, forventes det første ressourcetræk at komme allerede i efteråret jf. vedlagte proces og tidsplan

Implementeringen af en ny aktivitetsbaseret budgetmodel vil have stor betydning for organisationen, både centralt, decentralt og for de borgere, der i dag modtager en service på området.

På baggrund af gennemgang af alle borgere på botilbud og i bofællesskaber og dialog med de enkelte tilbud i efteråret 2024 vil forvaltningen udarbejde forslag til en ny budgetfordelingsmodel. Det skal bemærkes, at det vil indgå i forvaltningens arbejde, at der udarbejdes forslag til budgetfordelingsmodel, som er en hybrid mellem rammestyring og aktivitetsbaseret styring.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til afrapporteringen på udviklingsprocessen på Socialområdet og den Fælles langsigtede Strategi på Socialområdet samt Norddjurs Kommunes Økonomiske politik om at skabe en god økonomisk styring, som kan understøtte gennemsigtighed og, at området overholder budgetterne.

Økonomiske konsekvenser

Norddjurs Kommune har som en stor del af landets kommuner oplevet, at det specialiserede voksensocialområde udfordres både fagligt og økonomisk. Opgjort på regnskab er forbruget steget med 12 pct. fra ca. 149,8 mio.kr. i 2019 til 185,5 mio.kr. i 2022. Som i resten af landet ses stigningen i Norddjurs i særlig grad på botilbud. På botilbud samlet er udgifterne steget med 29 pct. fra 135 mio. kr. i 2019 til 173,8 mio. kr. i 2022.

En styring, som i højere grad sker efter BUM-modellen, vurderes i styringsanalysen samlet set at ville have en udgiftsreducerende effekt. Modellen vil forventeligt indebære en omfordeling af

ressourcer mellem områderne, som betyder, at de enkelte tilbuds budgetter vil se anderledes ud end i dag.

En konkret vurdering af de faktiske økonomiske konsekvenser forudsætter videre afdækning og stillingtagen til, hvordan en aktivitetsbaseret budgetmodel i Norddjurs Kommune skal se ud. Dette arbejde kommer til at foregå frem til første kvartal 2025, hvis det godkendes, at der arbejdes videre med at udarbejde en ny budgetmodel på Socialområdet i henhold til anbefalingerne fra styringsanalysen.

Lovgrundlag

Lov om Social Service.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at:

1. der arbejdes videre med at udarbejde en ny budgetmodel på Socialområdet i henhold til anbefalingerne fra styringsanalysen
2. et forslag til ny budget- og økonomistyringsmodel forelægges til politisk godkendelse i 1. kvartal 2025.

Bilag:

1 - Åben Afrapportering - Styringsanalyse på voksenområdet (51086/24) (H)
3622225 (03.05.2024).pdf